

ことわざ・四字熟語

Skupina B: Alexandra Ziková, Annette Bedřichová, Sofie Buchtová

ことわざ：

- いし ^{なが} なが なが なが ^こ こ ^は は ^{しず} しず
● 石が流れて木の葉が沈む
- あし ^{すく} すく
● 足を掬われる
- せんどう ^{おお} おお ^{ふね} ふね ^{やま} やま ^{のぼ} のぼ
● 船頭多くして船山に上る
- ぼうず ^{ふしん} ふしん ^{じん} じん
● 坊主の不信心

四字熟語：

- みっか ^{てん} てん ^か か
● 三日天下
- ちょう ^{れい} れい ^ぼ ぼ ^{かい} かい
● 朝令暮改
- へん ^{げん} げん ^じ じ ^{ざい} ざい
● 変幻自在
- た ^り り ^き き ^{ほん} ほん ^{がん} がん
● 他力本願

dosl.	doslovná interpretácia
odp.	odpovedá českému/slovenskému ekvivalentu; podobné české/slovenské příslovie
angl.	podobné anglické příslovie
alt.	alternatívna podoba příslovia
syn.	synonymné japonské příslovie

イ. ^{いし}石が^{なが}流れて^こ木の^は葉が^{しず}沈む

- ◆ Veci sú opačne, než by mali byť.
- ◆ dosl.: „Kamene sa vznášajú a listy sa potápajú.“
- ◆ odp.: „Veci sú obrátené naruby/dole hlavou/hore nohami.“
- ◆ angl. „Things are turned upside down.“
- ◆ alt.: ^{いし}石が^う浮かんで^こ木の^は葉が^{しず}沈む。
- ◆ syn.: ^{あさひ}朝日が^{にし}西から^で出る。(Slnko vychádza na západe.)

意味:

^{ものごと}物事が^{つうじょう}通常の^{どうり}道理とは^{ぎやく}逆になっていることのとえ。

例文:

^{いし}石が^{なが}流れて^こ木の^は葉が^{しず}沈むという^{ことば}言葉があるように、^{きみ}君の^い言っている^{こと}事はありえないよ。

„To čo hovoríš nedáva žiadny zmysel, to je ako keby kamene plávali a listy sa potápali.“

Forma:

石	kameň
流れて	tieť, plynúť; て tvar slovesa 流れる; 浮かぶ vznášať sa
木の葉	listy stromov
沈む	ponoriť sa, potopiť sa

ロ. ^{あし}足を^{すく}掬われる

- ◆ Nasledovať príklad, ktorý vedie k zlyhaniu/neúspechu.
- ◆ dosl.: „Byť zhodený z nôh.“
- ◆ odp.: „Keď (kamarát) skočí do studne, skočíš aj ty?“ (nie je to príslovie, ale často používaná fráza)
- ◆ angl. „To follow suit.“ (ale navyše má ešte negatívne konotácie)
- ◆ alt.: ^{あし}足を^{すく}掬う。^{あしもと}足下をすくわれる。

意味:

あいて 相手のすきをついて ^{しっぱい}失敗させる。

例文：

ともだち ぜんぜんべんきょう
友達が、全然勉強していないっていうから、それでも良いんだって
おも ぼく べんきょう
思って、僕も勉強しないでテストを受けたらひどい点数を取ってし
まったよ。 ^{かれ はつげん あし すく}彼の発言に足を掬われてしまったよ。

„Kamarát hovoril že sa vôbec neučil, preto som si pomyslel že to bude v pohode a ani ja som sa neučil a dostal som hroznú známku z testu. Nasledovaním toho čo povedal som si podkopol vlastné nohy.“

Forma：

足 nohy
掬う nabrat' (vodu) rukami
足を掬う potknúť niekoho, zraziť ho z nôh

ハ.	^{みっかてんか} 三日天下
----	---------------------------

- ◆ Krátkodobá moc.
- ◆ dosl.: „Tri dni pod nebom./Tri dni moci.“
- ◆ odp.: „Pätnásť minút slávy.“ (ale vzťahuje skôr na politickú moc)
- ◆ angl. „A short-lived rule.“
„King for a day.“ (bez metafory)

意味：

ごく短い期間だけ権力を握ったり、地位を得たりすることのたとえ。

例文：

^{かれ}彼は ^{つか}コネクションを使って ^{しゃちょう}社長に ^{しゅうにん}就任したが、^{けっきょく}結局は ^{みっかてんか}三日天下
^おで終わった。

„Stal sa riaditeľom cez známosti, ale nakoniec jeho pätnásť minút slávy skončilo.“

Forma：

三日 tri dni
天 nebo
下 pod
天下 moc nad národom, vláda

二. ^{ちょうれいぼかい}
朝令暮改

- ◆ Často sa meniace pravidlá, bez stálych zásad.
- ◆ dosl.: „Ranné nariadenie je (už) večer zmenené.“
- ◆ angl. „The law is not the same at morning and at night.“
- ◆ syn.: ^{にてんさんてん}二転三転 (zmeniť dvakrát, zmeniť trikrát)

例文：

うちの^{じょうし}上司ときたら、^{ちょうれいぼかい}朝令暮改なんだから、^{しごと}仕事がちつとも^{すす}進まないよ。

„When it comes to my supervisor, he's very inconsistent, so we never get any work done.“

Forma：

朝	(訓：あさ) (音：チョウ)	ráno, dynastie
令	(音：レイ)	rozkaz, příkaz, usnesení
暮	(訓：く・れる) (音：ボ)	večer, soumrak
改	(訓：あらた・める) (音：カイ)	revize, reforma, změna

ホ. ^{せんどうおお ふねやま のぼ}
船頭多くして船山に上る

- ◆ Pokud je ve vedení příliš mnoho lidí, budou věci směřovat k nechtěnému závěru.
- ◆ dosl.: „Příliš mnoho kapitánů navede loď na horu.“
- ◆ odp.: „Příliš mnoho kuchařů přesolí polévku.“
„Méně je někdy více.“
- ◆ angl. „Too many cooks spoil the broth.“
- ◆ syn.: ^{りょうりにん おお}料理人が多すぎるとスープができそこなう。(Příliš mnoho kuchařů polévku zkazí.)

意味：

^{さしず}指図する人が^{ひと}多すぎると^{ほうしん}方針が^{とういつ}統一できずに、^{ものごと}物事が^{もくてき}目的の^{ほうこう}方向へ^{すす}進んでしまうことのたとえ。

例文：

リーダーは1人じゃなきゃいけない。^{せんどうおお}船頭多くして^{ふねやま のぼ}船山に上るよ。

„Velitelů by nemělo být více než jeden. Příliš mnoho kapitánů navede loď na horu.“

Forma :

船頭	lodník/převozník
多く	mnoho
船	loď
山	hora
上る	vystoupat

へ. ぼうず ふしんじん
坊主の不信心

- ◆ Člověk káže jiným to, čím se sám neřídí. / Káže dobré činy, které sám nekoná.
- ◆ dosl.: „Mnichova nevíra“

- ◆ odp.: „Káže vodu a pije víno./ Kovářova kobyla chodí bosa.“
- ◆ angl. „Preach water, but drink wine./ The pot calling the kettle black.“

- ◆ syn.: いしや ふようじょう 医者の不養生 (Doktorovo špatné zdraví.)
- častěji sa vyskytujúca alternatíva

こうや しろばかま
紺屋の白袴

意味 :

ひと しろ はかま こんいろ そ こうや そ しごと いそが じぶん
人の白い袴を紺色に染める紺屋が、染める仕事に忙しく、自分は
そ はくしよく はかま
染めていない白色の袴をはいていることから。

Forma :

坊主	mnich
不信心	nevíra

ト. へんげんじざい
変幻自在

- ◆ Všestranný, fantazmagorický
- ◆ dosl.: „Samovolně se mění.“

- ◆ angl. „Capable of ever-changing appearance.“

例文 :

やく おう ひょうじょう くせ ころろ いた へんげんじざい
役に応じ、表情、癖、心に至るまで変幻自在なのだ。

- Arthur Conan Doyle

„His expression, his manner, his very soul seemed to vary with every fresh part that he assumed.“

意味：

あらわ 現れたり消えたり、^き変化したりが自由自在なこと。

Forma：

変幻 změna

自在 samovolný

チ. ^{たりきほんがん}
他力本願

- ◆ Spolehnutí se na ostatní k naplnění vlastních přání.
- ◆ dosl.: „Sílou jiného k vlastním touhám.“

- ◆ odp.: „Pomocnou ruku najdeš nejspíše na konci svého ramene.“
(ale 他力本願 je spíše obecné vyjádření, nemá charakter rady/doporučení)
- ◆ angl. „Dependence on another is perpetual disappointment.“
(Vyjádření negativního závěru, ke kterému může dojít.)

- ◆ syn.: ^{ひとだの}人頼み

意味：

^{じぶん}自分の^{ちから}力でなく、^{たにん}他人の力によって^{のぞ}望みをかなえようとする事。

例文：

^{たりきほんがん}
他力本願じゃだめだよ。

^{じぶん}
自分でなんとかしようという^{きもち}気持ちがなくちゃ。

„Nespoléhej se na ostatní! Musíš si taky chtít nějak pomoci sám.“

Forma：

他力 síla jiného

本願 dlouhodobá touha

zdroje/sources:

<http://kotowaza-allguide.com/>

<https://proverb-encyclopedia.com/>

<https://idiom-encyclopedia.com/>

<http://jisho.org/>

<https://dictionary.goo.ne.jp/>

<http://sanabo.com/kotowaza/>

<https://ejje.weblio.jp/>

<http://eikaiwa.dmm.com/>

石が流れて木の葉が沈む：

<http://kotowaza-allguide.com/i/ishinagaretekonoha.html>

<https://proverb-encyclopedia.com/isiganagaretekonoha/>

http://sanabo.com/kotowaza/arc/2005/08/post_439.html

足を掬われる：

<https://proverb-encyclopedia.com/asiwosukuu/>

<http://jisho.org/search/%E8%B6%B3%E3%82%92%E6%8E%AC%E3%81%86>

船頭多くして船山に上る：

<http://jisho.org/search/%E8%88%B9%E9%A0%AD%E5%A4%9A%E3%81%8F%E3%81%97%E3%8>

[1%A6%E8%88%B9%E5%B1%B1%E3%81%AB%E4%B8%8A%E3%82%8B](http://jisho.org/search/%E8%88%B9%E5%B1%B1%E3%81%AB%E4%B8%8A%E3%82%8B)

<http://kotowaza-allguide.com/se/sendoufuneyama.html>

坊主の不信心：

<https://proverb-encyclopedia.com/kouyanosirobakama/>

<http://kotowaza-allguide.com/i/isyanofuyoujyou.html>

三日天下：

<http://jisho.org/search/%E4%B8%89%E6%97%A5%E5%A4%A9%E4%B8%8B>

http://sanabo.com/kotowaza/arc/2001/12/post_867.html

<http://kotowaza-allguide.com/mi/mikkatenka.html>

他力本願：

<http://jisho.org/search/%E4%BB%96%E5%8A%9B%E6%9C%AC%E9%A1%98>

<https://idiom-encyclopedia.com/tarikhongan/>

変幻自在：

<https://ejje.weblio.jp/content/%E5%A4%89%E5%B9%BB%E8%87%AA%E5%9C%A8>

<http://eikaiwa.dmm.com/uknow/questions/32508/>

朝令暮改：

<https://ejje.weblio.jp/content/%E6%9C%9D%E4%BB%A4%E6%9A%AE%E6%94%B9>

<http://kotowaza-allguide.com/ti/tyoureibokai.html>

<http://eikaiwa.dmm.com/uknow/questions/2098/>